

АВТОРЪТ ЗА СЕБЕ СИ

Петър Цонов

THE AUTHOR FOR HIMSELF

Petar Tzonov

Послепис на книгата „Човешки ориентири“

Корените на дедите ми са свързани с реките Дунав и Марица. Дядо ми по бащина линия – даскал Георги Цонов от с. Орсоя, Ломско имал седем деца и живял 76 г. Другият ми дядо, по майчина линия, капитан Петър Докторов (гр. Татар Пазарджик) оставил две деца – момче и момиче, след като починал на 38 г. от гръмотевица по време на учение.

Родил съм се през есента на 1943 г., почти шест години след брат ми, пръкнал съм се във военно време. Баба ми извоювала името Петър. Като ученик и студент обичах да уча при нея. В стаята ѝ винаги имаше съд с измити плодове. Баща ми беше юрист – съдия и адвокат, свиреше на цигулка и китара, четеше много, ползваше немски и руски език. Майка ми, след завършване на Стопанското училище в Пазарджик кратко учителствала и след омъжването си останала да домакинства в къщи.

Поради заплахата от самолетни бомбардировки през лятото на 1944 г. семейството ни се евакуирало в близкото до Пазарджик село Алеко Константиново. Хазаинът поискал вместо наем да електрифицираме къщата, което се налагало да стане бързо, за да може майка ми да готви и да ни храни. Баща ми останал да работи в града и пътувал с велосипеда, като носел каквото може за храна.

Преди да стана ученик съм боледувал от скарлатина, допринесла куп усложнения. Започнах да заеквам – казват, че съм се уплашил от „лошо куче“. Тази версия поставям под съмнение, защото година преди това, вероятно гладен, съм издърпал парче хляб от устата на куче. После съм напълнял. Сложих очила за късогледство, които често чупех. Очилата и панталона „гольф“, с катарамки под колената ми спечелиха прякора „американски наблюдател“. От панталоните и прякора се отървах, но очилата нося и до днес. Майка ми беше абонирана за списание „Храна и живот“ и се стараше да готви здравословно. Един път в седмицата печеше курабии или баница. От кокошките в двора ми давах да пия сурови пресни яйца. Една голяма кокошка ядяхме по два-три дни, сготвена като супа, яхния, ориз на фурна или брашнена каша. По-добрите парчета месо и риба, се заделяха за мен и брат ми.

Имахме много добър и грижовен семеен лекар. С баща ми свиреха на цигулка в пазарджишкия оркестър „Маестро Атанасов“. Беше знаец и строг лекар, но не и за себе си. Работеше денонощно и пушеше много. Почина преди да навърши петдесетте.

Хирургична помощ се наложи да ползвам четири пъти – като студент-медик за отстраняване на голям бъбречен камък и дермоидна киста, и в пенсионна възраст за отстраняване на херния в ляво и дясно. Самооценявам се като търпелив и послушен пациент, но обременен с опасения и страхове вероятно повече от други болни.

Родната ми къща беше на баба ми. Двуетажна, с

железни врата и перила на витата каменна стълба. Тежките години наложили ипотека на къщата на „Докторови“. Името на фамилията е от Хекимен Христо, баща на дядо ми, рисуван от художника Станислав Доспевски с медал, който получава за рискована операция на ранен турчин. Дървената междуетажна стълба изчезнала, за да се отдели горният етаж и да се дава под наем. По-късно на долния етаж живееше баба, вуйчо и жена му, а на горния – нашето семейство. Глеях стари вражди между брат и по-малка сестра. Майка ми отрано е усетила липсата на бащина грижа, тежестта на домашната работа, своенравността на болнавия брат и последното място в йерархията на дома. Събирахме се всички само около Коледа. Баба ми останала вдовица, отдадена на дома си и обществена дейност в местното Женското дружество.

Брат ми беше отличник и силен шахматист – по-късно, вече лекар-невролог, стана шахмайстор. Учех в същото училище. Под сянката на братовия авторитет и заекването бях щаден и в някаква степен облагодетелстван – спестявах си да уча стихотворения наизуст. Пеех хубаво. Не знаех, както и учителите ми, че песните и мерената художествена реч само биха ми помогнала да се справя със заекването. В средна възраст то изчезна и от мене излезе не лош университетски преподавател. В Музикалната школа учих цигулка и залягах на свиренето повече от брат ми. Баща ми беше щастлив, когато успяваше да ни събере заедно да свирим „трио сонати“.

Първата заплата взех като ученик-хоноруван оркестрант, втора цигулка към Оперетно-симфоничния оркестър. Купих си швейцарска „Цертина“ с фосфорен циферблат и централен секундарник. И сега работи точно и го пазя като реликва, която успокоява душевната ми неудовлетвореност и ме мотивира за действия.

Баща ми, много искаше да уча право и понесе тежко решение ми да следвам медицина. Започнах следването веднага след като брат ми завърши. Това предаване на щафетата и близостта до Пловдив направи „поносима“ издръжката ми като студент. Наложих си практиката да се подготвям и явявам на всички изпити. Нямах оставен изпит за есента и в студентската ми книжка имаше разнообразие от оценки. Радвах се на добра студентска и професионална среда. Много са лекарите-личности от „пловдивската медицинска школа“, за които си спомням с преклонение и благодарност.

По разпределение започнах работа в хигиенно-епидемиологичната инспекция в Плевен. Там придобих специалност по хигиена на храненето и напуснах сферата на биомедицината и клиничната медицина. Избрах пътя на социал-медик, отидох на международните курсове на СЗО по организация на здравеопазването. Занимавах се приложна и проучвателна дейност по информационните потребности на здравеопазването и медицинската практика, придобих специалности и научни степени по медицинска информатика и здравен мениджмънт, кандидат на медицинските науки и

доцент.

По стечение на обстоятелствата, станах един от основателите на списание „Социална медицина“, като уредник, секретар и главен редактор. Вече две десетилетия списанието информира здравните специалисти и дава възможност за дискусии по жизнената, социална среда и здравето. Опитът ми да стана лектор се оказа успешен. Запъвах с говора рядко, усмихвах се и продължавах. Последните шест години от професионалния път бях преподавател-доцент в Нов български университет. Изнасях лекции в областта на здравния мениджмънт и общинското здравеопазване. Връзка с колеги и лектори от различни хуманитарни дисциплини, условията на богатата университетска библиотека, връзката с младите хора и дългогодишната редакторска работа ми помогнаха много. Те ми дадоха възможност да узрея и взема решение за написване на есета за

читатели, които не са на студентските скамейки, които могат да стоят на позицията на потребител и чакат „нещо да се случи“, но ... могат и да не спират да се развиват, там където са, през целия живот.

Оставам с дълбока благодарност към моите учители социал-медици, които ми помогнаха да се оправям в дебрите на социалната медицина, да не се отчайвам от необхватните ѝ проблеми и насрещното движение. Благодаря на всички колеги, чийто статии съм използвал и които са ми помогнали със свои позиции по българската социално-медицинска проблематика, така чувствителна към бездействие или прибръзани решения в ущърб на общественото здраве!

! Доц. д-р Петър Цонов д.м., 2012 г.

Официален блог на книгата

Това е книга за биологичните потребности на индивида, за развитието на младия човек, родителя и гражданина като личност, търсеща смисъла и реализацията в живота. Книгата е за различните човешки измерения: биологични и културни, природни и обществени, здравни и социални, гравитни и разрушителни.

Избрано е пространството на миниатюрните есета, където човекът се обсъжда в био-психо-социалните му измерения – природа, потребности, поведение, диалог със себе си и другите. Използвани са факти и твърдения от областта на медицината, психологията, социологията, философията и обществените науки.

Книгата е за всички, които търсят промяна и развитие, желаят да укрепват здравето си, искат да се справят с ускоряващия се темп на живота, житейските преमेждия и стреса, както и преждевременното застаряване.

Алиса от "Страната на чудесата" пита мъдрия котарак за правилния път. Той на свой ред я пита къде иска да отиде. Алиса казва, че не знае. Котаракът тогава отвърща: „Щом не знаеш каква е целта ти, няма пътница, която да водят дотам!“